

20. תחילתו של חוק זה ביום כ"ו באלול תשכ"ז (1 באוקטובר 1967); על ערבויות והתחייבויות לשיפוי שניתגו לפני תחילת חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.

יעקב ש' שפירא
שר המשפטים

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה

חוק המשכון, תשכ"ז-1967 *

1. (א) מישכון הוא שעבוד נכס כערוכה לחיוב; הוא מזכה את הנושה להיפרע מן המשכון אם לא סולק החיוב.
(ב) הערוכה יכול שתהיה לחיוב כולו או מקצתו, קיים או עתיד לבוא, מתחדש או מותנה, קצוב או בלתי קצוב.
2. (א) הוראות חוק זה יחולו כשאינן בדין אחר הוראות מיוחדות לענין הנדון.
(ב) הוראות חוק זה יחולו על כל עסקה שכוונתה שעבוד נכס כערוכה לחיוב, יהא כינויה של העסקה אשר יהא.
3. (א) מישכון נוצר בהסכם בין החייב לבין הנושה.
(ב) הגבלה או תנאי החלים, לפי דין או הסכם, על העברת בעלות בנכס יחולו גם על מישכונו.
4. כלפי נושים אחרים של החייב יהיה כוחו של מישכון יפה –
(1) בנכסים שיש לגביהם בדין אחר הוראות מיוחדות לענין זה – בהתאם לאותן הוראות;
(2) בנכסים נדים ובניירות ערך שאין לגביהם בדין אחר הוראות מיוחדות לענין זה והם הופקדו בידי הנושה או בידי שומר מטעם הנושה שאיננו החייב – עם הפקדתם כאמור וכל עוד הם מופקדים;
(3) בנכסים נדים ובניירות ערך שלא הופקדו כאמור ובכל מקרה אחר – עם רישום המשכון בהתאם לתקנות שהותקנו לפי חוק זה, אולם כלפי נושה שידע או היה עליו לדעת על המשכון יהיה כוחו של המשכון יפה אף ללא רישום.
5. נכסים נדים שמושכנו כשהיו בהחזקתו של הממשכן והם הופקדו כאמור בסעיף 4 (2) או שמישכונם נרשם כאמור בסעיף 4 (3), יהיה כוחו של המשכון יפה לכל דבר, אף אם הממשכן לא היה בעל הנכסים או לא היה זכאי למשכנם, ובלבד שהנושה פעל בחום-לב והנכסים באו לידי הממשכן על דעת בעליהם או על דעת מי שהיה זכאי להחזיקם.

כוחו של המשכון
כלפי נושים
אחרים

תקנת השוק

* נחקל בכנסת ביום ב' בניסן תשכ"ז (12 באפריל 1967); הצעת החוק ודברי הסבר פורסמו בה"ח 669, תשכ"ה, עמ' 364.

6. (א) החייב רשאי לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף בלי נטילת רשות מאת הנושה; אולם נושה נוסף לא יוכל להיפרע מן המשכון אלא לאחר שסולק החיוב שהובטח במישכון שלפניו; והכל באין קביעה אחרת בהסכם המישכון הקודם.
- (ב) בהסכמת הנושה רשאי החייב לשעבד את הנכס הממושכן במישכון נוסף שדרגתו תהיה שווה לדרגת המישכון של אותו נושה או עדיפה ממנה.
7. (א) המשכון משמש ערוכה גם לריבית, להוצאות ולדמי נזק שנתחייב בהם החייב בשל החיוב ולהוצאות של שמירת המשכון ומימוש, ודינם של כל אלה כדין החיוב; והוא באין קביעה אחרת בהסכם המישכון.
- (ב) הוגדל היקפו של החיוב על פי הסכם בין החייב לבין הנושה, לא ישמש המשכון ערוכה ליתרה שנוספה, זולת אם נוצר מישכון נוסף כערוכה ליתרה.
8. הופקד המשכון בידי הנושה או בידי שומר מטעם הנושה, יחול המישכון גם על פירות המשכון; והוא באין קביעה אחרת בהסכם המישכון.
9. (א) אבד המשכון או ניזוק או הופקע ויש לחייב בשל כך זכות לפיצוי או לשיפוי כלפי צד שלישי, יחול המישכון על הזכות האמורה.
- (ב) נתממשה זכות שמושכנה, כולל זכות כאמור בסעיף קטן (א), יחול המישכון על מה שניתן במימושה של הזכות, אולם סכום שקיבל הנושה במימושה של הזכות דינו כאמור בסעיף 22.
- (ג) נתחלף המשכון מכוח סעיף זה, על החייב לעשות, לפי דרישת הנושה, את הפעולות הדרושות כדי שכוחו של המישכון יהא יפה כלפי נושים אחרים של החייב.
10. (א) הופקד המשכון בידי הנושה או בידי שומר מטעם הנושה שאיננו החייב (לשניהם ייקרא להלן – המחזיק), לא יהיה המחזיק רשאי להשתמש במשכון או לזכות בפירותיו, אלא אם הרשה זאת החייב בהסכם המישכון או לאחר מכן.
- (ב) הרשה החייב את השימוש במשכון או הזכיה בפירותיו, ישלם לו המחזיק, באין הסכם אחר, את התמורה הראויה.
- (ג) היה המושכן נושא פירות שמתבעם משתמרים, חזקה על החייב שהרשה למחזיק לזכות בהם.
11. (א) מושכן חלק בלתי מסויים של נכס –
- (1) אין הבעלים המשותפים רשאים לחלק את הנכס אלא בהסכמת הנושה או ברשות בית המשפט;
- (2) תהא זכותו של החייב לתבוע חלוקת הנכס נתונה גם לנושה, משעה שהוא רשאי לתבוע מימוש המשכון.
- (ב) חולק הנכס בהתאם להוראות סעיף זה, יחול המישכון על מה שנפל בחלקו של החייב.
12. מושכן נכס של אדם כערוכה לחיובו של אדם אחר, יהא דינו של בעל הנכס כדין מי שערב אותו חיוב, אך אין להיפרע מבעל הנכס אלא במימוש המשכון כאמור בחוק זה.
13. (א) החייב וכל אדם שזכותו עלולה להיפגע ממתן המשכון או ממימושו, רשאים לפדו. המשכון על ידי קיום החיוב לאחזר המועד לקיומו; והוא אף אם יש קביעה אחרת בהסכם המישכון.

מישכון נוסף
בתוספת

מישכון לתבטח
חיובו של אחר

פדיון המשכון

(ב) החייב וכל אדם שזכרונו עלולה להיפגע ממתן המשכון או ממימושו, רשאים לפדות את המשכון על ידי קיום החיוב לפני המועד לקיומו, ובלבד שבחיוב לתשלום כסף הנושא ריבית ישלמו לנושה גם את הריבית שהיתה מגיעה לו עד המועד לקיום החיוב או בעד ששה חודשים אחרי התשלום, הכל לפי התקופה והקצרה יחזור; סעיף קטן זה לא יחול אם יש קביעה אחרת בהסכם המשכון ולא יחול על משכון שניתן להבטחת סדרה של איגרות חוב.

(ג) משכן נכס בנסיבות האמורות בסעיף 5, רשאים בעל הנכס או האדם שהיה זכאי להחזיקו לפדות את המשכון לפי סעיף קטן (ב) אף אם יש קביעה אחרת בהסכם המישכון.
(ד) אין בהוראות סעיף זה כדי להקנות זכות לפדות חלק מן המשכון על ידי קיום חלק מן החיוב, זולת אם הוסכם על כך בהסכם המישכון.

14. נפדה משכון לפי סעיף 13 על ידי מי שאינו החייב, זכאי הפודה לחזור אל החייב ולהיפרע ממנו כדין ערב שמילא את ערבותו, ואם הפודה לא היה בעל הנכס יעמוד לו המשכון להבטחת זכרונו זו.

פדיון משכון שלי
על ידי החייב

15. (א) חדל החיוב, יפקע המישכון.

פקיעת המישכון

(ב) פקע המישכון, רכאי החייב לדרוש החזרת המשכון אם הופקד בידי הנושה או בידי שומר מטעם הנושה; גרשם המישכון, רשאי החייב לדרוש מחיקת הרישום.

(ג) אין בהוראות סעיף זה כדי לפגוע במשכון המשמש ערובה לחיוב מתחדש.

16. (א) לא קייים החיוב במועדו, רשאי הנושה לממש את המשכון.

מימוש המשכון

(ב) אין הצדדים רשאים להתנות על דרכי המימוש לפי חוק זה כל עוד לא הגיע המועד לקיום החיוב.

17. מימוש המשכון יהיה על פי צו בית המשפט, אולם –

דרכי המימוש

(1) במשכון שיש לגביו בדין אחר הוראות מיוחדות לענין זה יהיה המימוש בהתאם לאותן הוראות;

(2) במשכון שהופקד כאמור בסעיף 4 (2) או שנרשם כאמור בסעיף 4 (3) יכול שהמימוש יהיה על פי צו ראש ההוצאה לפועל;

(3) במשכון שהופקד כאמור בסעיף 4 (2) והוא משמש ערובה לחיוב המגיע למוסד בנקאי כמשמעותו בחוק בנק ישראל, תשי"ד–1954, יכול שהמימוש יהיה על ידי המוסד עצמו ללא צו כאמור;

(4) במשכון שהוא זכות יכול שהמימוש יהיה כאמור בסעיף 20.

18. מימוש משכון על פי צו בית המשפט או צו ראש ההוצאה לפועל יהיה בדרך של מימוש נכס שהוטל עליו עיקול בהוצאה לפועל של פסק דין, זולת אם הורה ראש ההוצאה לפועל על דרך אחרת שראה אותה יעילה וצודקת יותר בנסיבות הענין.

דרך המימוש
בהוצאה לפועל

19. (א) מימוש של משכון כאמור בסעיף 17 (3) יהיה במכירה בדרך מקובלת בשוק שבו נמכרים נכסים מאותו סוג, ובאין שוק כזה – בדרך מסחרית סבירה.

דרך המימוש
על-ידי מוסד
בנקאי

(ב) לא יפתח המוסד הבנקאי במימוש המשכון אלא לאחר שנתן לחייב ולכל אדם שזכרונו עלולה להיפגע מן המימוש – והוא ומענו ידועים למוסד – הודעה במועד סביר מראש על הצעדים שהוא עומד לבקוט למימוש המשכון.

1 ס"ח 164, תשי"ד, עמ' 192.

(ג) המוסד הבנקאי אחראי כלפי החייב וכל אדם כאמור בסעיף קטן (ב) לנזק שנגרם להם בשל מימוש המשכון שלא בהתאם להוראות חוק זה.

מימוש זכות שמושכנה
20. מושכנה זכות שיש לחייב כלפי אדם אחר, רשאי הנושה למנושה כשם שהחייב היה יכול לממשה; הוא רשאי לעשות כן אף אם חל המועד לקיום הזכות לפני המועד לקיום החיוב המובטח; והכל באין קביעה אחרת בהסכם המישכון.

מימוש מוקדם של משכון
21. (א) בית המשפט רשאי, על פי בקשת החייב, הנושה או המחזיק במשכון, לצוות על מימוש המשכון לפני שהגיע המועד לקיום החיוב או לתת הוראות אחרות שימצא לנכון, אם נוכח שהנכס הממושכן עלול להתקלקל או לאבד שיעזר ניכר מערכו או שזכויות הצדדים עלולות להיפגע מסיבה אחרת.

(ב) מימוש המשכון לפי סעיף זה יהיה בדרך שיוורה בית המשפט.

פרעון מוקדם של החיוב
22. סכום שקיבל הנושה לפני המועד לקיום החיוב מתוך מימוש לפי סעיפים 20 או 21 ייזקף על חשבון החיוב, אם אין בין הצדדים הסכם אחר לענין זה.

גביית החיוב שלא על פי המשכון
23. אין במתן המשכון כדי לגרוע מזכותו של הנושה לגבות את החיוב שלא על ידי מימוש, ואין במימוש המשכון כדי לגרוע מזכותו לגבות את יתרת החיוב שלא סולקה במימוש.

הנדרות

24. לענין חוק זה –

”החייב”, חוק מן האמור בסעיף 14 – לרבות בעל נכס שמושכן כערוכה לחיובו של אדם אחר;

”נושים אחרים של החייב” – לרבות הנאמן בפשיטת רגל של החייב, ואם היה החייב תאגיד בפירוק – המפרק;

”ניירות ערך” – תעודה, שטר או מסמך אחר המוצאים לפי דין או נוהג, לפקודה או למוכ”ז, ומקנים לאוחז את הזכות הנדונה בהם.

ביצוע ותקנות
25. שר המשפטים ממונה על ביצוע חוק זה והוא רשאי להתקין תקנות לביצועו, ובין השאר להסדיר בתקנות –

- (1) סדרי הרישום של מישכונים לפי סעיף 4 (3), לרבות סדרי הרישום של העברת מישכונים, חסיכחם, חיקון תנאיהם, פדיונם ומימושם;
- (2) סדרי עיון כרישומים וקבלת העתקים מהם;
- (3) תשלום אגרות בקשר לפעולות האמורות.

ביטול ושמירת דינים
26. (א) הספר החמישי וסעיפים 118–119 ו־396–403 של המג’לה – בטלים.

(ב) אין בהוראות חוק זה כדי לגרוע מכל דין הנוגע לשעבוד צף על נכסי תאגיד.

תחילה והוראת מעבר
27. תחילתו של חוק זה ביום כ”ו באלול תשכ”ז (1 באוקטובר 1967); על מישכונים שנוצרו לפני תחילת חוק זה יוסיף לחול הדין הקודם.

יעקב ש' שפירא
שר המשפטים

לוי אשכול
ראש הממשלה

שניאור זלמן שזר
נשיא המדינה